

Pe Joe l-au înmormântat la trei zile după ce fusese omorât. Maya purta negru, așa cum era potrivit pentru o văduvă îndurerată. Lumina soarelui îi izbea cu o furie neabătută, care îi aducea aminte tinerei de lunile petrecute în deșert. Pastorul familiei debita clișeele obișnuite, dar ea nu asculta. Ochii îi alunecau peste stradă, spre curtea școlii.

Da, intrarea cimitirului dădea spre o școală primară.

Maya trecuse pe acolo de nenumărate ori, cimitirul pe partea stângă, școala pe dreapta, însă nu remarcase până atunci ciudățenia, dacă nu chiar obscenitatea felului în care erau așezate. Ce fusese mai întâi, se întrebă ea, curtea școlii sau cimitirul? Cine fusese cel care decisese să construiască o școală lângă un cimitir, sau invers? Măcar contase alăturarea aceasta între sfârșitul vieții și începutul vieții, sau era, de fapt, un efect căutat și pătrunzător? Întotdeauna moartea este atât de aproape, la doar o răsuflare, așa că ideea de a-i familiariza pe copii cu acest concept de la o vârstă fragedă putea fi chiar înțeleaptă.

Maya își umplea mintea cu astfel de prostii în vreme ce sicriul lui Joe dispărea în pământ. Să se distragă. Asta era ideea. Să treacă peste moment.

Rochia neagră îi producea mâncărimi. În ultimii zece ani, Maya participase la peste o sută de înmormântări, dar aceasta era prima la care era obligată să poarte negru. Ura negrul.

În dreapta ei, apropiații lui Joe – mama lui, Judith; fratele Neil; sora, Caroline – se ofileau din cauza combinației de temperatură ridicată și suferință profundă. În stânga ei, deja plictisită și începând să folosească brațul Mayei drept funie de leagăn, se afla Lily, fiica ei (și a lui Joe) în vârstă de doi ani. Unul dintre clișeele creșterii unui copil spune că acesta nu vine dotat cu manualul de instrucțiuni. Niciodată nu păruse mai adevărat ca astăzi. Care era, se întrebase Maya, eticheta corectă pentru o astfel de situație? Îți lași fiica în vârstă de doi ani acasă, sau o iei la înmormântarea tatălui ei? Era o problemă pe care site-urile atotcunoscătoare și uniformizante pentru mămici n-o abordau. Într-o criză de furie amestecată cu milă, Maya fusese pe punctul de a pune întrebarea on-line: „Bună! Soțul meu a fost ucis de curând. Ar trebui s-o iau pe fiica mea de doi ani la înmormântare sau s-o las acasă? A, și ceva sugestii privind îmbrăcămintea? Mulțumesc!”

La înmormântare participau sute de persoane și, într-un colț ascuns al minții, ea își dădu seama că asta l-ar fi încântat pe Joe. Lui Joe îi plăceau oamenii. Oamenii îl plăceau pe Joe. Dar, desigur, popularitatea în sine nu putea explica prezența unei asemenea mulțimi. Participanții fuseseră ademeniți de atracția oribilă a ideii de a fi aproape de o tragedie: un tânăr împușcat cu sânge rece, fermecătorul vlăstar al bogatei familii Burkett și soțul unei femei implicate într-un scandal internațional.

Lily cuprinse piciorul mamei sale cu ambele brațe. Maya se aplecă și-i șopti:

— Nu mai durează mult, iubito, bine?

Fetița încuviință din cap, dar se ținu și mai strâns.

Maya redeveni atentă, netezind cu ambele mâini rochia neagră pe care o împrumutase de la Eileen și care-i provoca

mâncărimi. Joe n-ar fi vrut-o îmbrăcată în negru. O preferase întotdeauna în uniformă militară pe care o purtase pe vremea când era Maya Stern, căpitan în armată. Când se întâlniseră prima dată, la o gală caritabilă a familiei Burkett, Joe venise drept la ea, îmbrăcat în frac, îi adresase un zâmbet libertin (Maya nu înțelesese termenul „libertin“ până când nu văzuse zâmbetul acela) și-i spusese:

— Uau, până acum crezusem că bărbații în uniformă sunt ăia excitanți.

Replica de agățat era jalnică, suficient de jalnică încât s-o facă să râdă, iar asta fusese suficient pentru un tip ca Joe. Doamne, ce chipeș era! Chiar și acum, când stătea în aerul acesta umed și sufocant, la numai câțiva metri de trupul lui neînsuflețit, amintirea o făcea să zâmbească. Un an mai târziu, Maya și Joe se căsătoriseră. După puțin timp apăruse și Lily. Iar acum, ca și când cineva derulase pe repede înainte viața lor împreună, își îngropa soțul și tatăl unicului ei copil.

— Toate poveștile de dragoste, spusese cu mulți ani în urmă tatăl Mayei, se încheie tragic.

Însă ea clătinase din cap și replicase:

— Dumnezeuule, tată, e sinistru ce spui.

— Da, dar gândește-te: fie iubirea se stinge, fie, dacă faci parte dintre norocoși, trăiești suficient ca să-ți vezi sufletul pereche murind.

Maya încă își mai putea vedea tatăl așezat la masa de plastic laminat îngălbenit din bucătărie, în casa lor din Brooklyn. Bărbatul purta cardiganul său obișnuit (toate profesiile, nu numai militarii, au uniforme de un fel sau altul) și era înconjurat de lucrări de colegiu pe care trebuia să le evalueze. Tatăl și mama ei muriseră cu ani în urmă, la distanță de câteva luni unul de altul, dar adevărul era că

Mayei încă îi venea greu să-și dea seama în care categorie tragică se încadraseră povestea lor de dragoste.

În timp ce pastorul își continua trăncăneala, Judith Burkett, mama lui Joe, o prinse pe nora ei de mână și o strânse îndurerată.

— Acum e și mai rău, șopti bătrâna.

Maya nu ceru lămuriri. Nu era nevoie. Era pentru a doua oară când Judith Burkett își înmormânta un copil; doi dintre cei trei fii ai ei erau acum morți, unul se pare din cauza accident tragic, celălalt, în urma unei crime. Maya privi în jos la copilul ei, la creștetul lui Lily, și se întrebă cum putea o mamă să mai trăiască cu o asemenea suferință.

De parcă ar fi știut la ce se gândea, bătrâna îi șopti:

— Nu va fi bine niciodată. Niciodată.

Cuvintele ei simple tăiară aerul ca o coasă.

— E vina mea, zise Maya.

Nu intenționase să spună asta. Judith ridică ochii spre ea.

— Ar fi trebuit...

— N-ai fi putut face nimic, zise bătrâna.

Cu toate acestea, în tonul ei era ceva neliniștitor. Maya înțelegea, fiindcă și ceilalți gândeau probabil la fel. Maya Stern salvase până atunci atâția oameni. De ce nu-și putuse salva propriul soț?

— Pământ ești și în pământ te vei întoarce ...

Uau, oare pastorul dăduse bice cailor sau era doar o impresie? Nu fusese atentă. Maya nu era niciodată atentă la înmormântări. Fusese de prea multe ori în preajma morții ca să știe secretul pentru a depăși momentul. Amorțește. Nu te concentra pe nimic. Lasă toate sunetele și imaginile să se dilueze până devin de nerecunoscut.

Sicriul lui Joe atinse fundul gropii cu un bufnet care reverberă prea mult în aerul încremenit. Judith se clătină lângă

Maya și dădu drumul unui geamăt stins. Văduva își păstră ținuta militară – capul sus, spatele drept, umerii trași în spate. Citise de curând unul dintre articolele de dezvoltare personală, pe care oamenii și le trimit întruna pe e-mail, despre „posturile de putere” și despre cum s-ar presupune că influențează ele performanța. Armata înțelesese de mult această bucățică de psihologie populară. Ca soldat, nu iei poziție de drepti pentru că îți stă bine, ci pentru că, la un anumit nivel, îți dă putere sau, la fel de important, te face să pari mai puternic atât în fața camarazilor, cât și a inamicului.

Pentru o clipă, mintea Mayei reveni în parc – sclipirea metalului, zgomotul împușcăturilor, Joe căzând, bluza ei acoperită de sânge, împiedicatul prin întuneric, luminile stradale îndepărtate, cu halourile lor cețoase...

— Ajutor... vă rog... cineva... soțul meu...

Închise ochii și îndepărtă amintirea.

„Rezistă”, își spuse. „Treci peste moment.”

Și trecu.

Apoi urmă rândul de oameni care prezentară condo-leanțe.

Singurele două cazuri în care oamenii stau astfel la rând sunt înmormântările și nunțile. Probabil că asta avea o însemnătate emoțională, dar Maya nu-și dădea seama care putea să fie.

N-avea idee câți oameni trecură pe lângă ea, însă dură ore întregi. Participanții se apropiau târându-și picioarele, de parcă ar fi jucat într-un film cu zombi în care reușești să-l căsăpești pe unul, dar alții continuă să vină peste tine.

Continuă să se miște.

Majoritatea spuneau în șoaptă „Condoleanțe“, ceea ce era cam singurul lucru potrivit. Alții vorbeau prea mult. Menționau cât de tragic era totul, ce pierdere, cum se ducea dracului orașul, cum și ei aproape că fuseseră victimele unui jaf armat cândva (regula numărul 1: niciodată nu trebuie să aduci vorba despre tine când stai la un astfel de rând), cum sperau ca poliția să le jupoaie pe bestiile care făcuseră asta, cât de norocoasă era Maya, cum Dumnezeu trebuie să fi vegheat asupra ei (implicația fiind, bănuia ea, că lui Dumnezeu nu-i pășase la fel de mult de Joe), cum întotdeauna există un plan, un motiv pentru orice (era o minune că nu le trăgea un pumn în nas unora ca ăștia).

Membrii familiei lui Joe obosiseră și pe la mijlocul ceremoniei trebuiră să se așeze. Nu și Maya. Ea rămase în picioare până la sfârșit, privind pe toată lumea în ochi și întâmpinând pe fiecare cu o strângere de mână fermă. Folosi un limbaj corporal subtil, dar și mai evident, pentru a-i respinge pe cei care doreau să-și exprime mai calduros durerea prin îmbrățișări și sărutări. Oricât de lipsite de conținut le-ar fi fost cuvintele, Maya le asculta atent, încuviința, spunea „Vă mulțumim că ați venit“ cu același ton oarecum sincer, apoi trecea la următoarea persoană din rând.

Alte reguli de bază când stai la rând la o înmormântare: Nu vorbi prea mult. Platitudinile scurte sunt bune pentru că inofensivul este preferabil ofensatorului. Dacă simți nevoia să spui mai multe, fă o rememorare scurtă și amabilă a decedatului. Niciodată, de exemplu, să nu procedezi ca Edith, mătușa lui Joe. Niciodată să nu plângi isteric și să devii îndoliatul cel mai teatral – „uitați-vă la mine, sufăr“ –, și niciodată să nu spui ceva îngrozitor de stupid văduvei îndurerate, ca de exemplu: „Biata de tine, mai întâi sora, și acum soțul“.

Lumea se opri pentru o clipă, când mătușa Edith spuse cu voce tare ceea ce mulți alții gândeau, mai ales atunci când nepoții Mayei, Daniel și Alexa, se aflau în raza auditivă. Mayei îi bubui sângele în vene și avu nevoie de toată puterea ca să n-o apuce pe mătușa Edith de gât și să-i smulgă coardele vocale.

În schimb, rosti pe un ton oarecum sincer:

— Mulțumim că ai venit.

Șase dintre foștii camarazi de pluton ai Mayei, inclusiv Shane, stăteau retrași, supraveghind-o atent. Asta făceau, indiferent dacă îi plăcea sau nu. Serviciul de gardă părea să nu se încheie niciodată atunci când erau împreună. Nu se așezaseră la rând. Știau bine ce e de făcut. Erau mereu santinelele ei tăcute, iar prezența lor reprezenta singura mângâiere adevărată în ziua asta oribilă.

Din când în când, Mayei i se părea că aude chicotitul îndepărtat al lui Lily – vechea ei prietenă, Eileen Finn, o dusesse pe terenul de joacă al școlii de peste drum –, însă poate că doar își imagina sunetul. Într-o asemenea împrejurare, râsul copiilor părea simultan obscen și o afirmare a vieții. Tânjea după el și în același timp nu-l putea suporta.

Daniel și Alexa, copiii lui Claire, erau ultimii din rând. Maya îi cuprinse în brațe, dorind, ca întotdeauna, să-i protejeze de orice alt rău li s-ar fi putut întâmpla. Eddie, cumnatul ei... Asta-i era? Cum îl numești pe bărbatul care a fost căsătorit cu sora ta înainte ca ea să fie ucisă? „Ex-cumnat” părea mai potrivit pentru un divorț. Se spune „fost cumnat”? Sau rămâi doar la „cumnat”?

Altă prostie menită să o distragă.

Eddie se apropie mai timid. Pe față avea smocuri de fire, pe care lama de ras le ratase. O sărută pe obraz. Mirosul de apă de gură și de bomboane mentolate era destul de

puternic ca să înece orice altceva ar fi putut exista acolo, dar tocmai ăsta era scopul.

— O să-mi lipsească Joe, murmură el.

— Știu. Îi plăcea mult de tine, Eddie.

— Dacă pot face ceva...

„Poți avea mai multă grijă de copiii tăi“, gânde Maya, însă acum furia pe care o simțea de obicei împotriva lui dispăruse, scursă ca dintr-o barcă gonflabilă înțepată.

— Suntem bine, mulțumesc.

Eddie tăcu, ca și cum îi putea citi și el gândurile, ceea ce probabil că era adevărat în cazul ăsta.

— Îmi pare rău că am lipsit de la ultimul tău meci, îi spuse Maya Alexei, dar mâine o să fiu acolo.

Toți trei părură dintr-odată stânjeniți.

— Ah, nu-i nevoie să faci asta, zise Eddie.

— E-n regulă. O să mă mai distragă.

Bărbatul aprobă din cap, îi luă pe copii și se îndreptară toți către mașină. În vreme ce se îndepărtau, Alexa întoarse capul spre ea. Maya îi zâmbi liniștitor. „Nu s-a schimbat nimic“, spunea zâmbetul. „Voi fi mereu aici pentru voi, așa cum i-am promis mamei voastre.“

Privi cum familia surorii ei urcă în mașină. Daniel, un extrovertit în vârstă de paisprezece ani, se așeză în față. Alexa, care avea doar doisprezece ani, rămase singură în spate. De la moartea mamei ei părea mereu să tresară, ca și cum s-ar fi pregătit pentru următoarea lovitură. Eddie îi făcu Mayei cu mâna, îi zâmbi obosit și alunecă în scaunul șoferului.

Ea așteptă, privind cum mașina se îndepărtează încet. Apoi îl observă puțin mai departe, sprijinit de un copac, pe Roger Kierce, detectivul de la omucideri al NYPD. Chiar și astăzi. Chiar și acum. Fu cât pe aici să se ducă la el și să-l

înfrunte, să-i ceară răspunsuri, însă Judith o apucă din nou de mână.

— Aș vrea ca tu și Lily să vă întoarceți cu noi la Farnwood.

Familia Burkett îi spunea întotdeauna casei lor pe nume. Acesta ar fi trebuit să fi fost principalul indiciu pentru ce urma să se întâmple cu ea dacă se căsătorea într-o astfel de familie.

— Mulțumesc, zise Maya, dar cred că Lily trebuie să stea la ea acasă.

— Are nevoie să fie cu familia. Amândouă aveți nevoie.

— Apreciez.

— Vorbesc serios. Lily va fi întotdeauna nepoata noastră. Iar tu vei fi întotdeauna fiica noastră.

Judith îi strânse mâna mai tare, ca să sublinieze sentimentul. Era drăguț din partea ei să spună ceva ce părea a fi citit de pe prompter la una dintre galele ei caritabile, însă era, de asemenea, neadevărat – cel puțin partea despre Maya. Nicio persoană care se căsătorea cu un Burkett nu era altceva decât un străin tolerat.

— Altă dată, spuse văduva. Sunt sigură că-nțelegi.

Bătrâna aprobă din cap și o îmbrățișă superficial. Fratele și sora lui Joe făcură la fel. Ea le privi chipurile devastate, în vreme ce se îndreptau spre limuzinele imense care aveau să-i ducă la domeniul Burkett.

Foștii ei camarazi erau încă acolo. Întâlni ochii lui Shane și îi făcu un semn ușor din cap. Ei înțelesesă. Nu „ieșiră din formație“, ci mai degrabă se evaporară încet, asigurându-se că nu deranjează nimic în urma lor. Majoritatea erau încă în serviciu activ. După cele întâmplate la granița siriano-irakiană, Maya fusese „încurajată“ să iasă la pensie în mod onorabil. Fiindcă nu vedea nicio altă opțiune reală, o făcuse. Așa că acum, în loc să comande sau cel puțin să instruiască noi

recruți, căpitanul în rezervă Maya Stern, pentru scurt timp simbolul noii Armate, dădea lecții de pilotaj pe aeroportul Teterboro, în nordul statului New Jersey. Uneori era bine. Dar de cele mai multe ori ducea dorul serviciului activ mai mult decât și-ar fi imaginat vreodată.

Maya rămăsese în sfârșit singură lângă movila de pământ care avea să-i acopere curând soțul.

— Of, Joe, rosti cu voce tare.

Încerca să simtă o prezență. Mai făcuse asta și înainte, în nenumărate situații de doliu, când se străduise să-și dea seama dacă putea simți vreo forță vitală dincolo de moarte, dar nu percepușe niciodată nimic. Unii credeau că trebuie să existe măcar o urmă de forță vitală – că energia și mișcarea nu dispar complet niciodată, că sufletul este etern, că materia nu poate fi distrusă total, chestii de genul ăsta. Poate că era adevărat, însă cu cât avea mai mult de-a face cu morții, cu atât simțea că nimic, absolut nimic, nu mai rămânea în urma lor.

Rămase lângă mormânt până când Eileen reveni de pe terenul de joacă împreună cu Lily.

— Ești gata? a întrebă prietena ei.

Maya mai privi o dată groapa. Ar fi vrut să-i spună ceva profund lui Joe, ceva care să reprezinte pentru amândoi – uf! – o încheiere, însă nu-și găsi cuvintele.

Eileen le conduse acasă. Lily adormise în scaunul special de mașină care arăta ca un obiect proiectat de NASA. Maya stătea pe scaunul din dreapta șoferului și privea absentă pe fereastră. Când ajunseră acasă – căreia Joe dorise să-i dea un nume, dar Maya pusese piciorul în prag –, ea reuși cumva să deschidă complicatul mecanism de siguranță și s-o elibereze pe Lily din scaun. Sprijini capul fetei astfel încât să n-o trezească.

— Mulțumesc că ne-ai adus, șopti ea.

Eileen opri motorul.

— Te deranjează dacă intru o clipă?

— Ne descurcăm.

— Bineînțeles, zise prietena ei, apoi își desfăcu centura de siguranță. Doar că voiam să-ți dau ceva. Durează doar două minute.

Maya ținu obiectul în mână.

— O ramă digitală?

Eileen avea părul blond căpșună, pistru și un zâmbet larg. Fața ei era dintre acelea care luminează o încăpere atunci când intră, o mască ce ascundea perfect tulburarea dinăuntru.

— Nu, e o cameră de supraveghere deghizată în ramă digitală.

— Poftim?

— Din moment ce acum lucrezi cu program întreg, trebuie să ții lucrurile sub supraveghere, nu-i așa?

— Presupun că da.

— Unde se joacă Isabella și Lily cel mai des?

Maya arătă către dreapta.

— În camera de zi.

— Vino, o să-ți arăt.

— Eileen...

— Urmează-mă, zise prietena ei și-i luă rama din mână.

Camera se afla imediat în dreapta bucătăriei. Avea tavanul înalt, ca de catedrală, și mult lemn deschis la culoare. Pe un perete atârna un televizor cu ecran mare. Două coșuri erau pline vârf cu jucării educative pentru Lily. Un țarc pentru copii stătea în fața canapelei, unde înainte fusese o măsuță frumoasă pentru cafea din lemn de mahon. Dar vai, măsuța nu era potrivită pentru copii și trebuise să dispară.

Eileen se duse la raftul cu cărți. Găsi un loc pentru ramă și introduse cablul într-o priză din apropiere.

— Am încărcat deja câteva poze cu familia ta. Rama o să le afișeze în buclă. Isabella și Lily se joacă de obicei pe canapeaua asta?

— Da.

— Bine. Videocamera din interior este cu obiectiv superrangular, așa c-o să poți vedea toată încăperea, zise prietena ei și îndreptă rama într-acolo.

— Eileen...

— Am văzut-o la înmormântare.

— Pe cine?

— Pe bona ta.

— Familia Isabellei are multe în comun cu familia lui Joe. Mama ei a fost bona lui Joe. Fratele ei este grădinarul familiei.

— Pe bune?

Maya ridică din umeri.

— Bogătașii.

— Ei sunt diferiți.

— Așa e.

— Ai încredere în ea?

— În cine, în Isabella?

— Da.

Văduva strânse din umeri.

— Mă știi doar.

— Da.

Inițial, Eileen fusese prietena lui Claire – cele două fuseseră colegi de cameră când intraseră la colegiul Vassar –, dar toate trei se apropiaseră rapid.

— Tu n-ai încredere în nimeni, Maya.

— N-aș zice chiar așa.

— Bine. Atunci, când e vorba de copilul tău?

— Când e vorba de copilul meu, da, așa e, n-am încredere în nimeni.

Eileen zâmbi.

— De asta îți dau videocamera. Uite ce-i, nu cred c-o să descoperi ceva. Isabella pare grozavă.

— Însă mai bine să mă păzesc decât să regret?

— Exact. Nu pot să-ți spun cât m-a ajutat când îi lăsam pe Kyle și Missy cu bona.

Maya se mai gândise la asta. Oare Eileen folosisese videocamera doar pentru bonă, sau adunase dovezi împotriva altcuiva? Dar deocamdată păstră gândul pentru sine.

— Computerul tău are port pentru card SD? Întrebă prietena ei.

— Nu sunt sigură.

— Nu contează. Ți-am adus un cititor de SD care se conectează la orice port USB. Doar îl introduci în laptop sau în computer. Serios, mai ușor nici că se poate. Scoți cardul SD din ramă la sfârșitul zilei – e aici în spate, vezi?

Maya aprobă din cap.

— După aceea bagi cardul în cititor. Înregistrarea apare pe ecran. Cardul are treizeci și doi de giga, ar trebui să te țină câteva zile. Are și detector de mișcare, ca să nu înregistreze când camera e goală sau ceva de genul.

Văduva nu reuși să se abțină și zâmbi.

— Uită-te la tine.

— Ce-i? Te deranjează inversarea de roluri?

— Puțin. Ar fi trebuit să mă gândesc eu însămi la asta.

— Mă surprinde că n-ai făcut-o.

Maya coborî privirea și întâlni ochii prietenei sale. Eileen avea poate un metru șaiszeci, pe când Maya aproape unu optzeci, iar cu ținuta ei bățoasă părea și mai înaltă.

— Ai văzut vreodată ceva pe videocamera ta de supraveghere?

— Te referi la ceva ce n-ar fi trebuit?

— Mda.

— Nu, zise Eileen. Și știi la ce te gândești. El nu s-a întors. Iar eu nu m-am mai văzut cu el.

— Nu te judec.

— Nici măcar un pic?

— Ce fel de prietenă aș fi dacă nu te-aș judeca un pic?

Eileen se apropie de Maya și o îmbrățișă. Văduva îi întoarse îmbrățișarea. Eileen nu era doar un străin care îi prezenta condoleanțe. Maya ajunsese la Vassar la un an după Claire. Cele trei fete petrecuseră împreună zilele acelea senine, înainte ca Maya să plece la Școala de Aviație Militară de la Fort Rucker în statul Alabama. Eileen încă era, alături de Shane, cea mai bună prietenă a ei.

— Te iubesc, să știi.

Maya încuviință din cap.

— Da, știi.

— Ești sigură că nu vrei să rămân?

— Trebuie să ai grijă de familia ta.

— E-n regulă, zise Eileen și arătă cu degetul mare spre rama digitală. Eu continui să supraveghez.

— Nostim.

— Nu chiar. Însă știi că ai nevoie de o pauză. Sună-mă dacă-ți trebuie ceva. Și nu-ți face griji pentru cină. Ți-am comandat deja mâncare chinezească de la Look See. Ajunge în douăzeci de minute.

— Te iubesc, să știi.

— Da, știi, zise Eileen îndreptându-se către ușă, unde se opri. Oho!

— Ce e?

— Ai musafiri.